

V tento čas pokoja schádza sa rodina,
na život za nami spolu sa spomína.
Pri stole prestretom aj prázdne miesta sú
a slzy vtekajú cez slová do hlasu.
V tento čas pokoja s jedličkou na stole
pre šťastie budúce zabudni na bôle.
V tento čas pokoja nech brány zavreté,

otvára raz navždy kľúč lásky na svete.
Do rokov zabúchaj, ozve sa rodný kraj,
len ten si kdekoľvek do seba zamykaj.
Zapriahni spomienky a s časom nasadni,
ktorý ťa odvezie, kde vládne zázrak dní.
Ta, kde sa stopy rán teplom slov zahoja
v láskavom objatí v tento čas pokoja.

... tak šťastné a veselé!

Denník starostu

Po teplom a suchom lete prišla jeseň a s ňou aj zmena počasia, ktoré nás už začiatkom októbra riadne vystrašilo prvými mrazmi, kde sme si už všetci mysleli, že nastane tuhá zima. Avšak mrazy pominuli, začalo pršať a až do dnešného dňa je nadpriemerne teplo, dokonca v novembri rástli aj hriby.

V polovici októbra sme obdržali výbornú správu, bol nám odsúhlasený dodatok k zmluve na rekonštrukciu verejného osvetlenia a toto môžeme robiť modernejšie LED svetidlami. Ihneď sa začal nový kolotoč, kde do 40 dní bolo vyhlásené výberové konanie na realizáciu tohto projektu, ktoré by malo byť v týchto dňoch už ukončené. Termín ukončenia celej akcie sa posunul na koniec marca 2014.

DHZ znovu potvrdil svoje skvelé aktivity a činnosť a 22. októbra vykonal v spolupráci s OR HaZZ v Bánovciach nad Bebravou taktické cvičenie zásahu v materskej škole. Cvičenie dopadlo veľmi dobre, čo potvrdili

aj profesionálni hasiči z Bánoviec a nakoniec aj deti v škôlke si prišli na svoje. Koniec októbra bol obdobím prípravy obidvoch cintorínov na Pamiatku zosnulých a vďaka Dušanovi Kohútovi boli tieto pekne vykosené a pripravené. V tomto období sa začala aj ťažba obecnej hory, ktorá by mala priniesť aj peniaze na rekonštrukciu verejného osvetlenia.

1. novembra sa v obci konala akcia pre deti Halloween, ktorá sa vydarila a aj v tomto chmúrnom období sa deti radi stretli a dobre zabavili. Začiatkom novembra sa uskutočnili voľby do TSK, ktorých sa zúčastnilo asi 25% voličov. Voliči mali dobrý odhad, pretože okrem župana v obci na prvých dvoch miestach skončili kandidátky, ktoré sa dostali do krajského zastupiteľstva.

V tomto mesiaci vykonali z poverenia obecného úradu členovia DHZ preventívne prehliadky u občanov. Ďakujem členom DHZ, ale aj všetkým občanom, ktorí umožnili skupinám tieto prehliadky vykonať. Ich cieľom nie je postihovať a obťažovať občanov, ale preventívne upozorniť na možné nebezpečenstvo požiaru, upozorniť ich na potrebné dodržiavanie bezpečnosti, potvrdenia a iné povinnosti, ktoré v prípade požiaru sú potrebné preukázať poisťovniam na úhradu škody.

November už tradične býva aj mesiacom, kedy sa na obecnom úrade stretávajú jubilanti dožívajúci sa okrúhlych jubileí. Tohto roku ich bolo mimoriadne veľa, avšak stretnutia sa zúčastnilo iba 19 z nich. Dúfam, že tí, ktorí prišli boli spokojní a že sa všetci dobre zabavili.

28. novembra prišiel do obce malý cirkus, ktorý hlavne pre deti takisto vyplnil voľný čas a spestril im už začínajúce dlhé večery. Aby nebolo ľúto tým starším, tak do obce prišla FS Záborský zo Župčian, ktorá nám priniesla predvianočnú náladu až zo srdca

Šariša. Vďaka za túto akciu patrí hlavne Márii Šebeňovej, ktorá ju sprostredkovala a ktorá je župčianskou rodáčkou. V ten istý deň sme v obci uvítali aj dve novonarodené deti, našich malých občanov, ktorým zo srdca želám šťastný život.

Počasia až do dnešného dňa je veľmi dobré, nie sú problémy s odhŕňaním snehu, šetrí sa aj na dreve, či uhlí. Verím však, že obdobie Vianoc už bude také aké má byť a že v čase oddychu a prázdnin si aj deti prídu na svoje.

Želám všetkým občanom krásne prežitie vianočných sviatkov, veľa darčiekov, ale hlavne pokoja a pohody v kruhu svojich blízkych.

Do nového roku želám všetkým zdravie, šťastie, lásku. Nech nám čistá myseľ pomôže vidieť a riešiť skutočné problémy a nie tieto vytvárať a nech rozum a cit vytvoria medzi nami prostredie dobrej spolupráce, pomoci a spolunažívania.

Pribudli do nášho košíka

Laura Pružincová
nar. 12. 8. 2013
manželom
Kataríne a Jánovi
Pružincovým

Opustili nás

Drahomíra Šípková
rod. Šebeňová

nar. 26. 12. 1946
zom. 31. 11. 2013

Češť jej pamiatke!

Obec Žitná-Radiša: Obecný úrad v Žitnej-Radiši č. 105, 956 41 Uhrovec, tel., fax : 038/7694421, e-mail: info@zitna-radisa.sk, úradné hodiny: Po-Pia: 7:00-15:30

OBECNÁ KNIŽNICA INFORMUJE

Knižné novinky:

Jana Benková: Zlatičko - príbeh Júlie, ktorá príde z malej dedinky do veľkomesta. Zisťuje, že sa pohybuje v prostredí, kde úsmev nemusí vždy znamenať radosť, ani láska skutočnú lásku, ale keď chce prežiť,

musí sa prispôbiť.

Dominik Dán: Básnik - slovenské TOP krimi z pera kriminalistu ktorý viac ako 25 rokov vyšetroval brutálne zločiny

Andrew Nahum: Lietadlá - sprievodca vývojom lietadiel od čias bájneho Daidala zo starovekého Grécka až po najnovšiu leteckú techniku

Svetové rekordy - vďaka zrozumiteľným textom a farebným ilustráciám je táto kniha zábavným čítaním i hodnotným zdrojom informácií o rôznych extrémoch okolo nás

Autor: Alena Kušnierová, knihovníčka Obcej knižnice

ODIŠLA Z NAŠICH RADOV

Navždy doznel alt členky speváckej skupiny pri obecnom úrade v Žitnej-Radiši, Pani **Drahomíry Šípkovej rod. Šebeňovej**.

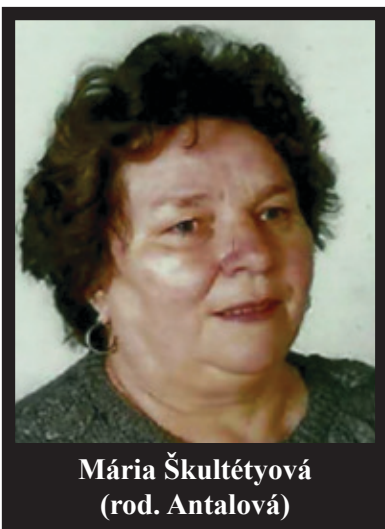
Dňa 3. 12. 2013 sme sa s ňou rozlúčili na cintoríne v Radiši úvodnou piesňou „Cintorín, cintorín záhradka zelená...“. Rozlúčkovú pieseň jej prišiel zaspievať aj evanjelický cirkevný spevokol z Uhrovcu, v ktorom tiež dlhé roky účinkovala ako altistka. Jej srdce dotieklo v noci 30. 11. 2013 vo veku 66 rokov po ťažkej dlhotrvajúcej chorobe. Budeš nám chýbať – Česť tvojej pamiatke.

Členky speváckej skupiny

SPOMIENKA

V dnešnej dome spoločenským trendom patria najnovšie digitálne vymoženosti, ktoré zrýchľujú prenos informácií a vydávanie kníh nie je lacný špás. Až dominantnú rolu v zamestnaní a škole zohrávajú

**Mária Škultétyová
(rod. Antalová)**

v súčasnosti notebooky, tablety, mobily a internet. Staršia generácia bola bez týchto vymožeností, svetských pokušení. Bola vychovávaná duchovným a ľudským hodnotám a dedinská mládež sa venovala kultúrnej osvetovej činnosti. Nezastupiteľné miesto v obci bola škola, kde učitelia v rámci školského systému viedli žiakov k povinnému čítaniu. Veď dobrá kniha pohladí dušu, obohacuje zmysly detí, má

aj vzdelávací význam. Obec Žitná-Radiša sa v súčasnosti prezentuje monografiou obce, internetovou stránkou a obecnými novinami, kde na stránkach novín Vás postupne oboznamuje knižnica obce z knižným fondom. Táto kultúrna inštitúcia, verejná knižnica ďalej plní svoje poslanie aj vďaka Márii Škultétyovej, ktorá zoberala na seba údel knižníčky, vtedy samostatnej obce Radiša.

Mária Škultétyová (rod. Antalová) sa narodila 7.11.1938 v obci Radiša zbožným evanjelickým rodičom. Otec Pavel Antala, zakladateľ DHZ v Radiši, matka Mária (rod. Hanková) vyučená krajčírka. Základnú školu vychodila v obci Žitná, ďalej v Uhrovci, v terajšom opustenom Zayovskom kaštieli. Vyučená krajčírka sa

zamestnala ako laborantka v Bánovciach na dva roky. V rokoch 1956 – 1962 bola zamestnaná v závode Zornica Bánovce nad Bebravou a od roku 1964 až do dôchodku pracovala v podniku Tatra Bánovce na valcovačke v strojnej závitovni. Patriotizmus svojej obci preukázala v roku 1958, keď ju oslovil predseda MNV v Radiši Štefan Gajdoš aby išla za knižníčku. Voľba padla na 20 ročnú dievčinu, ktorá to mala aj najbližšie k úradu, kde boli knihy naskladané v miestnosti. Štefan Gajdoš už predtým agitoval medzi občanmi, no nenašiel žiadnu odozvu. Ani za rukáv nemohol dotiahnuť žiadneho záujemcu. Spomínala Mária Škultétyová. Podporila tak myšlienku predsedu aby obec začala vyvíjať nejakú kultúrnu osvetovú činnosť. Bolo to neľahké obdobie a miesto knižníčky bola vtedy dobrovoľná práca. Knižnica bola teda zriadená v budove bývalého notárskeho úradu, dnes rodinný dom. Začala v skromných podmienkach a usporiadala knihy. Knižnica bola otvorená každú nedeľu, výpožičný čas hodín bol od 14:00 do 16:00 hod. Zájemcovia si knihy vypožičiavali od jedného týždňa do jedného mesiaca. Do knižnice chodili deti zo školy, mali povinné čítanie, záujem mali aj dospelí. Veľkej priazni vekovej kategórie čitateľov nad 18 rokov bol osobitný kútik s dreveným regálom, takzvaný červený kútik. Boli tam knihy zakázané a ľubostné. Aký bol knižný prírastok v tej dobe, kto bol vášnivým čitateľom, náš ďalší rozhovor skončil nedokončený....

Dopíšem záverom, že za strávený čas v knižnici nedostávala žiadnu odmenu ani honorár. Vyjadrujem jej morálne ocenenie a nech pamiatka zotráva medzi nami, pretože Mária Škultéty prejavila pravý patriotizmus rodnej obci Radiša. Táto skromná matka, manželka, babička tíško usnula 13.9.2012 vo veku 74 rokov 10 mesiacov a 6 dní. Smutná pravda, život je pominuteľný. Žiaľ nebolo lieku na jej chorobu a vzal to najdrahšie. Nech jej duša nájde večný nebeský pokoj.

Autor: Jaroslav Kohút st., foto z archívu autora

ZAÚJÍMAVOSTI Z MATRÍK

V týchto vianočných časoch je dobré si spomenúť na prežitý rok, úspechy i neúspechy a vytýčiť si do nového roku rôzne predsavzatia. Neuškodí pritom zaspomínať si pri vianočnom stromčeku aj na zaujímavosti, ktoré sú uvedené v matrikách, uložených v internete na hore uvedenej stránke. Sú tam matriky evanjelické, rímsko-katolícké i židovské. V priebehu ich štúdia, keď som spracovával kroniku rodiny Belan, som si zapísal niektoré zaujímavosti o povolaniach z rokov 1732 až 1860, o ktoré sa chcem s čitateľmi časopisu

podeliť. Z dostupných údajov som zistil nasledovných mlynárov (molitor), ktorí v tých dobách patrili medzi lepšiu spoločnosť a v niektorých obciach bolo aj viac mlynov (Uhrovec, Kšinná, Závada):

Žitná

1733- Andreas Lietava, 1741 Ján Molitoris, 1745 Ondrej Zavalany, 1748 Andreas Krchnik – zomrel 1.7.1753 (63), 1740- Pauli Molitoris, 1746 Georgius Molitor, Andrej Molitoris, 1750 Michael Lietava, 1758 Andrej Pondus, 1762 Juraj a Katarína Sliž, 1775 manželia

Adam Podlucky a Anna Škultéty, 1799- Andrej Czebo, manželka Zuzana Švec, 1800 Adam Czebo a manželka Katarína Jedináková, 1815 Ján Pajtinka a Lucia Mihalik, 1821- 1828 Štefan Pajtinka a Katarína Šagátová, 1828 Adam Pajtinka a Zuzana Galová, 1837-48 Adam Kosik 1843 Ján Guričan a Anna Rojáková, 1849 Antal Horečný a Anna Sliková, 1854 Ján Guričan a Anna Rojáková 1868 Karol Bock a Anna Laziciusová.

Radiša

1740 Andreas Paule, 1757 Eva Konečná,

1759 Johan Molitoris, 1761 Adam Molitoris, 20.9.1767 zomrel, Andreas Militoris Radišský, Ján Mlinár, 1769 Johan a Zuza Pavlech, 1771 Andreas Mlinar, 1773 Johan a Justína Molitor, 1803 Johannes Mlinar a Zuzana Baranekch, 1827 -1859 Michal Pajtinka a Zuzana Šagátová.

Uhrovec

1738 Adamus Duchienka, Johanis Duchienka, Juraj Krchník, Jan Mensatoris, 1740 Ján Krchník, 1743 Ján Stolár, 1745 Juraj Krchník, 1747 František Otruba, 1748 Adamus Žák Molitor, Michal Polucky Molitor, 1752 Ondrej Čertek, 1759 František Pondus, 1773 Ján Duchenka, 1774 Juraj Pondus, 28.9.1772 zomrela Anna Pondus mlynárka, 1784 Justína Krchník, 1801 Jozef Stevula, 1824 Anna Liková, Eva Gruntová, 1825 Antonín Křišpín, 1832 Štefan Pajtinka a Katarína Šagátová, 1834 Ján Žák, 1845 zomrel Štefan Pajtinka (55) 1846 Ján Guričan a Anna Rojáková, 1854 Ján Benko.

Kšinná

1738 Juraj Krchník, 1740 Ján Krchník, Štefan Molitor, 1748 Johannos Krchník Mlinar Kšinský, Ševčíkech, 1752 Justina Mlinarova, 1757 Eva Dolnych mlynarka, Andrej a Eva Lúčny, 1758 Eva Hrebičková mlynárka, aj Georgi Daniš, aj Ján Mlynár prostredný, 1878 Paulus Hrebiček, 1763 Adam Žák, 1774 Eva Mlinarka, Andrej Holub, Katarína Slížová, 1782 Andreas Lúčny, 1784 – 1798 Adam Holub, 1788 Ján Ružička, Jozef Ružička, 1793 manželvia Ján Hrebiček a Anna Mikušová, Ján Ducho, 1800 manželvia Andrej Hrebiček a Anna Čitanová, 1801 Ján Švikruha, Adam Liczanský, 1804 Johanes Šipeky a Katarína Cicatricis, 1836 Jozef Maliček, Anna Hrebiček, 1837 Štefan Podlucky, 1839 Michael Košťál,

1844 Pál Hrebiček, 1848 Jozef Maliček, 1851 Pál Hrebiček, János Podluczky, Ján Guričan 1857 Emerián Kluka.

Závada

1734 Andrej a Katarína Zavalany, 1745 Martin Milochovský, 1756 Martin Minár z Poruby mlynár závadský, 1812 Tobiáš Pružinec a Justína Holubová, 1850 Kostyal, 1756 Andrej Lietava Mlinar, 1774 Štefan Holub, 1811-31 Tobiáš Pružinec a Justína Holubová, 1844 Adam Škultéty, 1856 Andreas Hrebiček.

Omaštiná

1735 Danielis Hrebiček, 1840 Pál Hrebiček, 1755 Matej a Eva Hrebičková, 1762 Dorota Hrebičková, 1764 Katarína Hrebičková, 1776 Adam Podlucky, 1784 Ján Podlucky, 1789 Michal Slíž, 1792 Michal Podlucky, 1802 Anna a Michal Slíž.

Podhradie

1732 Martin Krchník, 1738 Andreas Krchník, 1740 Adam Krchník, 1746 Johannos Krchník, 1750 Adam Krchník, 1755 Ondrej Krchník, 1773 Anna Mlynarech, 1776 Georgius a Katarína Slíž, 1784 Štefan a Judita Slíž, 1784-1805 Štefan Slíž a Eva Adamus, 1795 Pavol Bežo, 1830 Adam Košík a Katarína Jelenčík, 1844-52 Adam Pajtinka a Zuzana Galová, 1849 Pasek.

Naštice

1732 Ján Kutey, 1755 Adam Žák, 1785 Michal a Katarína Pondus, 1791 manželvia Andrej Krchník a Katarína Klemanová, 1799 Ján Krchník.

Z ďalších zaujímavostí možno uviesť:

Krčmári v Žitnej: 1739, 1743- Johanes Jedinák, 1741 Michael Gulaka, 1743 Andrej Jedinák, 1745 Johannes Jedináček, 1755 Georgius Nevrlý. Richtári v Žitnej: 1732 Ján Dubček, 1746

Andreas Richtar a Zuzana Prepelicová z Podhradia 1748 Pauli Scultety Kuszniar, 1752 Adamus Hudecz Richtarech 1794 Juraj Šišmiš šafár (vilici).

- 1733 Ján Šípka Radiša, kuchár grófa Imricha Zay a Zuzana Habáňová skladníčka,
 - 1773- prví pekári v Uhrovci- Ján Obetko,
 - v roku 1748 žil v Žitnej Ján Dobraska – Dobranská ?, 1758- Andrej Kluvan v Podhradí, úradník grófa – Kluvaná hôrka ?,
 - 1757- Katarina pastierka žitnianska, 1795 Ján Pleško Žitná bubulcis- pacholok od volov, 1800 Ján Arvay, Andreas Šlosár Uhrovec, pasáci sviň – subulcus, 1843 Pál Hudec Žitná – bača.
 - 1775 v Uhrovci založený spolok mirnosti,
 - 4.12.1778 zanikol starý cintorín v Žitnej a používal sa nový,
 - 4.12.1813 zomrel Juraj Schiller kamenár – Žitná – 63 rokov, 1.12.1844 zomrel Ján Schiller (manželka Anna Chrenko) Žitná - kamenár – lapicida (53 rokov),
- V článku som schválne uviedol mená a priezviská tak, ako sú uvedené v matrikách, niekde som k ženským priezviskám pridal – ová. Z uvedených zápisov vyplýva, že na grófskom panstve žili mnohí zamestnanci hradu (vyhorel 1744), pánski funkcionári v jednotlivých obciach, ale aj želiari, sluhovia a pasáci.
- Na záver prajem všetkým čitateľom a občanom našej obce príjemné prežitie vianočných sviatkov a do nového roka len to najlepšie, najmä pevné zdravie a pre všetkých slušné zamestnanie.
- Webové odkazy: <http://www.centroconsult.sk/genslo/resources.html>, stránka FamilySearch.org.

Autor: prof. Ing. Ľubomír Belan, CSc.

PROSBA

Moje meno je Andrej Klačko touto cestou sa obraciam na starších občanov Žitnej-Radiše.

Zháňam fotografiu Jozefa Neština nar. 20.12.1922 Radiša - úmrtie 10.10.1972 Most (ČR). Bojoval v SNP 1944 v Partizánskej brigáde Jána Žizku 25.9.1944-25.1.1945. Po vojne odišiel do Čiech. Pochovaný je na rodičovskom hrobe Michala a Zuzany Neštínovej v Radiši. Kdo by mal informácie o ňom alebo fotografiu tak ma kontaktujte

KONTAKT: e-mail: klacko.andrej@centrum.sk, mobil: 0944 382 577

Ďakujem s pozdravom Klačko.

SPOMIENKY STÁLE ŽIVÉ...

V septembri tohto roku prebehla médiami správa, že prvý evanjelický sirotinec v Modre má už 100 rokov a chystá sa jeho rekonštrukcia. Je to impozantná stavba architekta Dušana Jurkoviča. Za myšlienkou jeho zriadenia stál modranský evanjelický farár Pavol Zoch, nakoľko opustené deti nikdy nemali ľahký osud a navyše koncom 19. storočia slovenské siroty a opustené deti ani nezostávali vo svojej vlasti, ale boli odvázané na tzv. Dolnú zem. Jurkovičov sirotinec v Modre bol budovaný z peňazí zozbieraných po celom Slovensku. Od roku 1913 do roku 1951 poskytol domov tisícke detí.

Nad týmito informáciami sa asi málokto z nás pozastavil, pretože sa nás netýka. Aspoň väčšina. A predsa v tejto obci žije

človek, ktorému sa pri jeho čítaní vynorilo množstvo spomienok na jeho neradostné detstvo. Pán Milan Škultéty z časti obce Radiša prežil za múrmi modranského sirotinca 9 rokov. Kto to zažil, nemôže zabudnúť. Práve teraz v predvianočnom čase, keď našim deťom chystáme pod stromček najúžasnejšie darčeky a prekvapenia, sme ho oslovili, aby sa s nami podelil o svoje zážitky z detstva. A aby sme si uvedomili kontrast medzi dobou pred sedemdesiatimi rokmi a dneškom.

Začali sme otázkou: „Ako ste sa vlastne v sirotinci ocitli?“

Bolo nás sedem súrodencov, začína rozprávanie pán Škultéty. Rodičia nám zomreli, najskôr otec, o rok matka. Štyroch starších

súrodencov si zobrala do opatery rodina a my najmladší sme putovali do sirotinca. Ja som mal 1 rok, sestry 4 a 6 rokov. Tie si potom osvojili dve bezdetné učiteľky a odišli zo sirotinca, ale ja som tam zostal. Ozaj ako sirota. Z Radiše tam boli ešte traja súrodenci Hankoví, tiež zo siedmich detí, ktorým zomrela matka a otec sa o ne nevládal postarať.

Moje prvé spomienky, ktoré sa mi vryli do pamäti sú na škôlku, ktorá bola súčasťou sirotinca a na moju prvú pani učiteľku. Ona aj preberala balíky, ktoré mi rodina posielala. Väčšinou to bolo ovocie, jabĺčka a orechy. Vždy, keď som dostal balík ma zavolala

do kabinetu, ostrúhala jabĺčka z balíka, tie si zobrala a mne nechala iba šupky s tým, že v nich je najviac vitamínov. Občas mi dala aj pár orechových jadriec. Keď som mal šesť rokov, začal som chodiť do školy. Sestričky, ktoré sa o nás starali nás v dvojstupoch sprevádzali do školy a aj naspäť. Dozerali nám aj na školské úlohy, kontrolovali nás, aj nás skúšali. Až keď sme boli riadne pripravení do školy, mali sme voľno. V sirotinci boli riadne

učebne so školskými lavicami. Aj do kostola sme chodievali spoločne pod dozorom sestričky. Keďže to bol evanjelický sirotinec, celá naša výchova bola v náboženskom duchu. V kostole sme slávili všetky cirkevné sviatky. V sirotinci sme sa modlili pred každým jedlom, po ňom, ráno aj večer po kľadiačky pri posteli.

Do dnešných dní si pamätám každú modlitbu aj nábožné pesničky.

Cez vojnu obsadili sirotinec nemeckí vojaci a aj tam zostali bývať. Z tohto obdobia si už pamätám všetko. Nemci boli ubytovaní na prízemí v divadelnej sále a pod našimi oknami si každé ráno čistili čižmy. My, ako takí nezbední fagani sme na nich zhora liali vodu z hrnčeka a nezriedka sme ich aj opľuli. Keď sa to opakovalo, Nemci sa sťažovali správcovi sirotinca. Dostali sme od neho pokarhanie a zákaz otvárať okná. Lenže po nejakom čase, keď sa situácia trochu upokojila, sme začali znovu. A to už Nemcov riadne nahnevalo, priam zúrili. Ich veliteľ nás dal všetkých nastúpiť na nádvorie a my, vinníci z príslušných izieb sme museli vystúpiť a postaviť sa čelom k múru. To, čo sa potom dialo za mojím chrbtom, poznám iba z rozprávania ostatných chlapcov. Za každého z nás sa postavil vojak s puškou, pripravený strieľať. Od smrti nás delilo ozaj iba málo. Tragicky sa to neskončilo iba preto, že farár, ktorý býval v sirotinci a vedel po nemecky sa hodil pred veliteľom na kolená, priam sa po ňom driapal a prosil ho aby nás nezastrelil. Nakoniec sa mu ho podarilo

obmäkčiť ho. odvtedy, pokiaľ nemeckí vojaci bývali v sirotinci, sme okno už neotvárali. Mal som vtedy sedem rokov.

Cez vojnu, počas náletov na Modru sme bývali v pivnici. Na vreciach so zemiakmi sme mali poprestierané handry a na nich sme spávali. Neskôr, keď sa blížili ruské vojská, nás presťahovali do Královej. Tam sme bývali v tamojšej škole.

Hoci mal sirotinec vlastnú pekárňu na chlieb, hladu sme si užili viac než dosť. Cez vojnu i po nej. Bol som vďačný za každú suchú kôrku, hoci i zelenú od plesne, ktorú som dostal a bol som ochotný sa pre ňu i pobiť. Suché kôrky sme si namáčali do vody, aby sa dali

jesť. Toto obdobie ma naučilo na celý život si vážiť každú odrobinku a dodnes som zbytočne nevyhodil ani kúsok jedla. Lepšie časy nastali až keď humanitná a rozvojová organizácia UNRRA začala po vojne rozdávať potraviny. Vtedy sa mi ušla dokonca aj tablička čokolády.

Vždy cez prázdniny sme chodili slúžiť ku gazdom do okolitých dedín. Niekde bolo dobre, ale väčšinou to bol iba hlad a bitka. Keď som mal osem rokov, dostal

som sa slúžiť k jednému gazdovi v Prietrži. pásol som mu šesť kráv. Bolo suché horúce leto, paše nebolo, kravy mi strečkovali a ja som vždy za to schytal bitku. Topánky som mal na franforce a nohy som mal dopichané trňami a ohnisané. Bolo to neuveriteľne bolestivé. Liečili mi ich tak, že mi na rany prikladali do lopúcha zabalené kravacince. Ale pást som musel ísť. Tam som si skutočne užil bitky a biedy viac ako chleba. Boli to časy, aké nepravem zažiť nikomu.

Zo sirotinca ma prišli späť do Radiše zobrať v júli 1947. A opäť som šiel slúžiť. Z tohto obdobia mám jednu zaujímavosť. Náhodou som sa stal svedkom akejsi susedskej zvady, v ktorej padali slová, ktoré som počul prvýkrát a vôbec som im nerozumel. Boli to totižto nadávky. Nakoľko v sirotinci sa rozprávalo čisto a slušne, nemal som ich dovtedy kde počuť.

Týmto zážitkom končíme rozhovor s pánom Milanom Škultétym. Z priestorových dôvodov sa nedalo napísať všetko. Hoci ubehlo odvtedy už 70 rokov, jeho rozprávanie bolo neuveriteľne živé, detailné, ako by sa to udialo všetko iba včera.

Spolu s ním želáme všetkým deťom, aby vyrastali iba vo svojich rodinách, aby nepoznali čo je hlad, strach, nech poznajú iba maminu láskavú dlaň a otcov úsmev.

**Podľa rozprávania Milana Škultétyho spracovala
Alena Kušnierová**

Modranský sirotinec dobová fotografia

Poznámka redakcie

Vážení čitatelia, hocikto z vás sa môže takýmto spôsobom v budúcnosti podeliť o svoje zážitky či už z detstva (starší občania napr. aj z vojnových čias), alebo z hoc akého zaujímavého obdobia vášho života. Stačí osloviť ktoréhokoľvek člena redakčnej rady, prípadne Obecný úrad a my sa s vami skontaktujeme. Stačí keď nám vaše spomienky nahráte na diktafón, a my sa už postaráme, aby sa štylisticky upravené vo forme článku dostali do novín.

Redakcia Ozvien spod Rokoša

JUBILANTI OSLAVOVALI...

Stalo sa v našej obci peknou tradíciou, že každý rok v mesiaci novembri Obecný úrad pozýva svojich občanov, ktorí sa dožili významného životného jubilea, na spoločné posedenie, aby si spolu zaspomínali a zabavili sa. V tomto roku 2013 svoj významný životný medzník oslávilo 35 našich spoluobčanov. Dvaja deväťdesiatroční, traja osemdesiat päťroční, šiesti osemdesiatroční, siedmi sedemdesiatroční, desiatí šesťdesiatnici a siedmi päťdesiatnici boli pozvaní v sobotu 30. novembra do obradnej siene kultúrneho domu. Toto pozvanie nakoniec prijalo 19 oslávencov. Tohoročné stretnutie jubilantov bolo zvláštne tým, že v ich radoch sedel aj starosta obce Ing. Rudolf Botka. Po krátkom kultúrnom programe sa oslávencom prihovril zástupca starostu Ing. Ľubomír Martiš. Jeho slová vyjadrili poďakovanie jubilantom za ich statočnú prácu, ktorá naplňala ich život. Zaželel im krásne, šťastné a pokojné roky ich ďalšieho života. Posedenie pokračovalo pri spomínaní a speve do neskorých večerných hodín.

Redakcia Ozveny spod Rokaša sa pripája k blahoželaniam a všetkým jubilantom, aj tým, ktorí sa nemohli z rôznych dôvodov spomínanej slávnosti zúčastniť, želáme pevné zdravie a dlhé roky strávené v kruhu svojich najbližších.

Autor: Alena Kušnierová, foto: Miroslav Škultéty st.

HELOWEEN

Dňa 1.11. 2013 Obecný úrad v spolupráci so Zväzom žien v Žitnej-Radiši usporiadali v KD akciu pre deti pod názvom Halloween. Táto myšlienka nás napadla ešte v lete na ihrisku, kde každoročne poriadame MDD a zdalo sa nám, že chýba v obci viac akcií pre deti. A tak dali sme hlavy dokopy a vznikla z toho myslím si, že veľmi vydarená akcia. Ak máme byť úprimné, vôbec sme nečakali, že príde toľko detí premenených za krásne masky. A musíme pochváliť aj niektorých dospelých, že neváhali a tak isto prišli pomaľovaní a v maskách. Veľmi sme sa tomu potešili. Navštívili nás aj deti z okolitých

dedín ale aj z Bánoviec. Mali sme pripravené rôzne súťaže, ktoré deti zaujali a s veľkým záujmom sa ich zúčastňovali. Nakoniec bola pripravená aj výborná diskoteka, kde o hudbu sa postarala Tereza s Anetkou. Na stoloch bolo pripravené menšie občerstvenie a sladké medovníčky, ktoré upiekli mamičky Zuzka Hanková a Zuzka Filová. Veľmi pekne im za to ďakujeme. Touto cestou by som chcela poďakovať aj mladým kočkám ako sú Aďa, Lucka, Tánička a Deniska za to, že pomohli so súťažami a s výzdobou, pani Majke a Darinke, za to, že upiekli výborné šišky a nesmiem zabudnúť spomenúť aj tety bufetárky Zuzku a Olinku, ktoré si to odmakali v bufete. Myslím si, že sme vytvorili úžasnú partiu ľudí, ktorí bez nároku na odmenu neváhajú a s ochotou pomôžu, aby sme sa všetci stretli na nejakej akcii a zabavili sa. Naším cieľom je aby sa deti a mládež prišli zabaviť a nesesedeli len doma pri počítači, aby sa spolu stretávali a lepšie spoznávali, aby sa zapájali do viacerých aktivít a tým aj rozvíjali svoje schopnosti. Aj keď boli niektoré nepriaznivé názory na názov a čas konania akcie, verím, že táto akcia splnila svoj účel. Je veľmi ťažké sklbiť čas tak, aby boli deti doma, aby aj organizátori mali možnosť program si dobre pripraviť a hlavne, aby bol voľný aj KD, pretože v tomto období je najviac obsadený. Verím, že sa nám aj v budúcnosti spoločne podarí vymyslieť nejakú podobnú akciu, na ktorú sa už teraz sa tešíme.

Autor: Lenka Botková, foto: Miroslav Škultéty st.

BAVILI NÁS ŠARIŠANIA

V sobotu 7. decembra poobede sa do sály kultúrneho domu zišli priaznivci folklóru na vystúpenie folklórneho súboru ZÁBORSKÝ z východu našej krajiny, ba priamo zo srdca Šariša – od Prešova zo Župčian.

Súbor vznikol pred 15 rokmi a jeho repertoár tvoria autentické šarišské piesne a tance tak, ako boli prevzaté od starších generácií. Meno Záborský nesie podľa slovenského básnika, prozaika, dramatika, novinára a historika Jonáša Záborského (1812 – 1876), ktorý v Župčanoch pôsobil, tam napísal aj svoje najznámejšie

literárne diela, tam zomrel a je tam aj pochovaný.

Záborčania nás pobavili pestrým pásmom zloženým z typických žartovných východniarskych pesničiek, kde zaujali krásne ženské ale aj mužské hlasy, videli sme, ako to vyzerá u nich „V nedzeľu poobede na vaľalu“, navštívili sme aj Karčmu u Piťa, kde sa nielen pilo, ale aj spievalo a tancovalo a muži a ženy práve medzi sebou prijímali mladoženáča a nevestu. Na záver zazneli vianočné piesne.

Z celého vystúpenie Folklórneho súboru Záborský zo Župčian bolo cítiť vnútornú

radosť zo života, kompaktnú silu účinkujúcich, veselosť prejavenu osobitými domácimi regionálnymi umeleckými prostriedkami.

Východniari rozprúdili krv v žilách prítomných divákov a vystúpenie sa jednoducho muselo páčiť. Veď pravý šarišský folklór nemajú naši občania možnosť tak často vidieť na vlastné oči. Bolo to príjemné spštenie predvianočných dní a ten, kto navštívil toto predstavenie určite neľutoval.

Autor: Alena Kušnierová,

foto: Miroslav Škultéty st.

UVÍTANIE NOVONARODENÝCH DETÍ DO ŽIVOTA

V sobotu 7. decembra sa konalo v obradnej miestnosti kultúrneho domu slávnostné uvítanie do života detí, ktoré sa v našej obci narodili v roku 2013. Predstavitelia obce privítali dvoch nových malých občanov – Martinu Janečekovú, narodenú rodičom Jánovi Janečekovi a Alene Špánikovej a Lauru Pružincovú narodenú rodičom Jánovi a Kataríne Pružincovým. Starosta obce Ing. Rudolf Botka im vo svojom príhovore zaželel veľa zdravia, šťastia a spokojné detstvo v kruhu milujúcej rodiny. Rodičom zaželel veľa trpezlivosti pri výchove a hlavne veľa radosti z nich samých. Recitátorky Terka Botková a Denisa Ďurčová spolu s ženskou speváckou skupinou dotvorili svojimi kultúrnymi vystúpeniami príjemnú atmosféru tohto milého slávnostného obradu.

Autor: Alena Kušnierová,

foto: Miroslav Škultéty st.

Požiar v materskej škole 22.10.2013

Tento krát sa našťastie jednalo len o previerkové cvičenie príslušníkov Hasičského a Záchraného zboru (HaZZ) v Bánovciach nad Bebravou a členov Dobrovoľného Hasičského

Zboru (DHZ) Žitná-Radiša s nasledovným priebehom: Pracovníčky materskej škôlky spozorovali v učebni požiar televízora, kde následne odpojili elektrickú energiu a súčasne vykonali evakuáciu detí z budovy. Po vyvedení detí von, telefonovala p. riaditeľka Mgr. D. Flórová starostovi obce Ing. R. Botkovi, že v škôlke vypukol požiar.

Starosta obce hneď nato vyhlásil požiarne poplach prostredníctvom obecného rozhlasu pre členov DHZ.

O 14:50 hod. prijali na operačnom stredisku HaZZ v Bánovciach nad Bebravou telefonát od riaditeľky MŠ o požiari a následne bola vyslaná na zásah technika Mercedes Benz Vario.

Po vyhlásení poplachu starostom obce sa pred hasičskú zbrojnicu dostavilo 8 členov nášho zboru a uskutočnili výjazd s technikou Avia. Po príchode na miesto udalosti nasadili naši členovia najskôr jeden prúd C od obecného hydrantu, na ochladzovanie plášťu budovy a súčasne na potok Omastina nasadili prenosnú požiarňu striekačku PPS 12, pomocou ktorej začali vykonávať zasah zvonku budovy cez okná. V tom istom čase prichádzajú na miesto udalosti aj príslušníci HaZZ, ktorí preberajú velenie od veliteľa DHZ. Od p. riaditeľky sa dozvedajú, že chýba jedno dieťa a jedna dospelá osoba, ktoré sa nachádzajú niekde v budove. Hasiči v autonómnych dýchacích prístrojoch začínajú hľadať stratené osoby a súčasne nasadzujú na likvidáciu požiaru jeden

vysokotlaký prúd. Po nájdení dieťaťa ho pomocou vyvážacej masky vynášajú von. Nachádzajú aj dospelú osobu, ale tá sa od strachu bojí pohnúť a tak ju musia hasiči vyniesť von na nosítkách. Po skončení zásahu bola pripravená pre pracovníčky škôlky praktická ukážka

použitia hasiaceho prístroja, kde im príslušníci HaZZ vysvetlili a slovné ich aj posmelili pri ich „zásahu“ na nádobu s horľavinou. Zahanbiť sa nedali ani malí škôlkari a prizerajúce sa deti, ktorým hasiči obliekli zásahový kabát a na chvíľku sa aj oni stali skutočnými hasičmi pri krotení ohňa.

Tak prebiehalo cvičenie v materskej škôlke, kde si personál MŠ preskúšal evakuáciu detí a použitie hasiaceho prístroja. Aj náš DHZ sa precvičil a do budúcnosti získal skúsenosti, ktoré dúfajme budeme potrebovať len pri ďalších ukážkach a cvičeniach.

Cvičenia sa zúčastnili títo členovia DHZ: R. Hanko st., R. Trebichavský, Ing. R. Botka, M. Botka, Ing. V. Dúbravka ml., T. Šípka, Ing. A. Martiš, M. Hanko.

Príslušníci HaZZ: zo zmeny A: P. Vereš, P. Sečkář, J. Fodora.

Všetkým ďakujem.

Michal Hanko, predseda DHZ, foto: Ing. Vladimír Dúbravka

Šárka Rácová: Farma mi učarila

Kto pozeral FARMU na Markíze vie, že jednou z farmárov bola aj Šárka Rácová, ktorá síce býva v Uhrovci, ale je rodáčka zo Žitnej – Radiše. O tom, prečo sa rozhodla ísť do tejto reality šou ako to tam celé prebiehalo, nám ochotne porozprávala:

„Už ako som pozerala Farmu, vedela som, že práve toto si chcem vyskúšať. Dokázať niečo v extrémnych podmienkach a všetkým ukázať, že u nás sú pracovití ľudia. Odmena bola samozrejme tiež lákavá. Doma sa s tým najskôr neboli nadšení. Až keď som buchla do stola, vysvetlila som im celý princíp a keď videli moju túžbu tam ísť, začali mi fandieť. Posielala som prihlášky aj do Farmy 2 a Farmy 3, no nevybrali ma. Na Farme som bola doslova závislá, pozerala som ju s napätím a taktizovala som, akoby som tam bola s nimi aj ja. No to bolo radosti, keď ma zobrali do Farmy 4. Hoci vôbec nebolo ľahké sa tam dostať. Bola som na viacerých kastíngoch, vždy mi len povedali, že musím ísť na ďalší kastíng. Tak som rozmýšľala, čím ich zaujať. Zaoštarala som si štýlové oblečenie, do košíka nabalila jablká, slivovicu a takú malú kosťu (že chcem ísť na farmu, ale nie prísť odtiaľ vychudnutá

na kosť) podľa na ďalší kastíng. Keď sa mi dlhšiu dobu z Markízy neozývala, dostala som nervy. Pisala som, telefonovala, SMS-kovala a nič. Ponúkli mi Zámenu manželiek. To so ma môžete...viete čo. Ja chcem ísť do Farmy, tak som skúšala ďalej. Po dlhšom čase, keď som už ani nedúfala som si šla do Rakúska hľadať prácu. A presne v ten deň, keď som mala podpísať pracovnú zmluvu mi volali, že ma prijali na Farmu. Zmluva zostala nepodpísaná a ja som s radosťou cestovala domov.

Príchod na farmu bol priam dobrodružný. Rozdelili nás do troch skupín, vysadili nás z auta na rôznych miestach, takže sme ani len netušili, kde sme, do rúk sme dostali mapu

a – Hľadajte si farmu sami. Nachádzala sa pri Sobotišti pod hradom Branč. Prvé, čo ma na farme očarilo bola príroda. Keď som ju prvýkrát uvidela, vedela som, že toto bude moja srdcová záležitosť. A skutočne aj bola, hoci začiatky boli naozaj ťažké. Farma nebola 50 rokov obývaná, privítali nás ošarpané budovy, všade prach a pavučiny, dvor a záhrada zanedbané.

Prvé dni znamenali zaobstarávanie k životu potrebných vecí: oprava rozbitých postelí (každý si sám musel napchať svoj strožák), vyčistenie kuchyne, stavba WC a samozrejme založenie ohňa. S tým boli najväčšie problémy, bez zápalky nám to skutočne nešlo. Skúšali sme skličko, okuliare, kamienky...a nič, nakoniec nám s tým pomohol hospodár Martin kresadlom. Oheň sme museli strážiť 24 hodín denne, aby nevyhasol. Vrátili sme sa o 200 rokov dozadu. Začali sme život bez elektriny, mobilov a minimálnym množstvom potravín – iba takých, aké sa pred 200 rokmi používali, sme si museli vyrobiť alebo dorobiť vlastnými rukami. Od vystrúhania si vlastnej lyžice, aby sme mali vôbec čím jesť, až po opravu

komína, pretože pec nám dobre neľahala.

Keďže som z dediny, niektoré práce mi neboli cudzie a priam som si ich užívala, ale v našej rodine farmárov boli aj mestskí ľudia – Janka, Veronika, Števkó napríklad, ktorí v živote takéto práce nerobili. Ale všetka česť im, naučili sa. Aj dojiť, aj vykŕdať zvieratám, aj ich kŕmiť... Veď sme mali sliepky, morky, husi, kačice, prasce, kravy, kozy aj ovce. A ešte sa nám aj narodili malé prasiatka.

S potravinami sme sa naučili šetriť a taký chlieb sme si vážili tak, ako nikdy predtým. Veď sme si ho museli sami urobiť. Od zberu obilia na poli cez cepovanie, až po namletie múky. Spočiatku sme nevedeli obilie vyčistiť od pliev a kamienkov, takže nám chlieb a kaša nepríjemne škripali pod zubami. Neskôr, keď nám hospodár priniesol rajtár sa to zlepšilo.

Neskôr sa nám podarilo začať obchodovať či už so syrmí alebo s dekoratívnymi predmetmi, ktoré som tam vyrobila. Vymieňali sme to za zemiaky, cibuľu, fazuľu - to čo sme najviac potrebovali. Raz za čas sme si vyobchodovali aj kávu či med.

Práce bolo veľa, ale bolo mi tam dobre, ako medzi svojimi v jednej veľkej rodine. Hoci to v tých medziľudských vzťahoch často škripalo. Veď sme boli ľudia, ktorí sa nikdy predtým nevideli, odkázaní pracovať a žiť spolu 24 hodín denne celé týždne. Doma keď je problém, idem sa vyventilovať. Tu nebolo kde. Farma bola strážená, každé jedno slovo sa nahrávalo a všetko sa filmovalo. Postupne, ako každý týždeň jeden farmár vypadol, a výhra 50 000€ bola stále bližšie a bližšie, vzťahy sa začali vyhrocovať. Začalo sa taktizovať,

špekulovať. Aj na úkor práce. Nepáčilo sa mi to, išť hlava – nehlava za svojím cieľom, Pred 200 rokmi sa predsa ľudia takto nesprávali

Škoda, že som tak skoro vypadla, ale duel bol aj o šťastí a pri pílení som sedela príliš ďaleko a nedočiahla som dobre na klát. Duelová stodola bola od farmy asi 6 km vzdialená a vozili nás tam so zviazanými očami. Ale bola to pre mňa obrovská životná skúsenosť, každý jeden deň prežitý na farme bol zážitok. Z farmy som odchádzala s hrdosťou, že sa nám ju podarilo zveľadiť a že tam zostalo kus mojej práce, ale i môjho srdca. Veru, aj som si poplakala. Končí rozprávanie Šárka. My ďakujeme Šárke za jej ochotu porozprávať nám zážitky z farmy a želáme jej do života všetko dobré a veľa úspechov.

Autor: Alena Kušnierová, Ema Kušnierová

Liga proti rakovine

Členkou zdravotného krúžku som už dohromady štyri roky. Zahŕňa to všetky možné aktivity, od ovládania prvej pomoci, cez propagáciu zdravej výživy, až po rozdávanie červených stužiek ako znak boja proti AIDS.

Vďaka tomuto krúžku som mala možnosť zúčastniť sa trojdňového semináru Ligy proti rakovine (LPR). Hlavnou témou bola kampaň týždňa proti rakovine, ktorá sa ako každý rok týka prevencie a podpory zdravia. Kampaň bola cieľená hlavne pre mladých, ktorých chce vtupne donútiť, aby sa zamysleli, či je hrdinom ten, kto sa prezentuje s cigaretou v ruke a neprimeranou dávkou alkoholu v krvi, alebo ten, kto sa tomu vyhýba.

Dozvedeli sme sa veľa zaujímavostí od rôznych odborníkov, lekárov čo sa alkoholu a drog týka. Napríklad, že bezpečná denná dávka alkoholu je:

- ½ litra piva, alebo
 - 2 del vína, alebo
 - ½ del destilátu
- Následky alkoholu:
- Impotencia
 - Cirhóza pečene
 - Vredy
 - Pažerákové varixy
 - Nádory- tráviaci trakt

Alkohol môže dokonca zachrániť život. Pri otrave metanolom, ktorý nie je toxický sám o sebe, ale až keď sa začne odbúrať v pečeni, treba ihneď požiť alkohol (etanol).

Okrem alkoholu sme sa venovali aj drogám. O tom nám prišiel rozprávať Vladimír Schwandtner,

človek, ktorý sa venuje drogovu závislým. Doslova nás ohromil tým, že je úplne normálny človek, na nič sa nehrá. Ako povedal: „Nie som doktor, ale elektrikár. Ale rozumiem doktorom, veď aj ja pchám prsty do dier. Všetliakovo ma oslovovali, že pán terapeut.. aj iné nadávky mi dávali. Najviac ma ale dostalo, že ľudový liečiteľ. Tak som si vymyslel ER-ľudový riešiteľ.“

Drogovo závislým dokáže pomôcť. Lebo chce. Nevidí v tom žiadny problém. Hoci toto robíť nechcel. Tiež mal problémy sám so sebou a s alkoholom, aby nestratil rodinu a svoju milovanú ženu Ľudku. Možno práve vyliečenie z alkoholizmu ho privedlo na túto cestu. Ako to vlastne funguje?

„Moja zlatá, ja si sem dovediem piatich feťákov, nejaké šľapky, dílerov drog, zlodějov a podvodníkov, možno od nich chytiš hepatitídu, alebo niečo iné. Ja sa o nich idem starať, necháme si tu aj naše dve deti. Náš 12-ročný syn s nimi bude spávať v jednej izbe, budeme sa päťkrát sťahovať a prideme o všetok majetok.“ Presne takto to oznámil manželke.

„Nikto doteraz nenašiel takých bláznov, ako sme my s mojou ženou, že si k sebe domov do svojej vlastnej rodiny zoberú cudzie decká, ktoré vlastní rodičia vyhodia na ulicu. My ich tu okrešeme, vypileme si ich a potom nám ich vezmú. Potom ich už zase chcú. Posielajú mi sem všelijaké nepodarky a čakajú, ako to dopadne. Máme tých najhorších. Niektorí tu

Terézia Ládiová, a Ema Kušnierová spolu s Romanom Volákom, majstrom sveta v karate na seminári v Bratislave

neštávil ani deň, niektorí 2 – 3 dni, iní pár mesiacov, a niekoho sme si aj adoptovali.

Neviem, či to niekto na facebook písal, že Ľudka robila Segedín. Prídu štyri autá feťákov, zjedia Segedín a idú preč. Ale Ľudka je dobrá žena, ona mi vždy z neho odloží.“

Už pomohol mnohým, ale stále je dosť takých, ktorých treba zachraňovať. A na to je Vlado ako stvorený. Aj keď nikdy nič podobné robiť nechcel. Dnes je tatkom pre viac než stovku mladých a je na to právom hrdý.

Ďalšími hosťami boli ženy, ktoré už majú s rakovinou skúsenosti a niektoré ju aj prekonali. „Rakovina je síce sviňa, ale ešte ne znamená smrť!“ povedala jedna z nich, Eva Bacigalová. Bolo z nej cítiť neuveriteľnú silu a vyrovnanosť. Rozprávala nám, aké to bolo,

vyrovnať sa s touto chorobou. „Po tom, čo mi oznámili, že mám rakovinu som zostala v šoku. Nezmožila som sa na slovo, nemohla som sa vyplakať. Prvá slza mi vypadla až u kaderníčky. Mala som krásne husté, dlhé vlasy. Museli ísť dole. A tak sme si aj s kaderničkou, ktorá sa mi o ne starala osem rokov, poplakali.“

Mali sme aj populárnych hostí. Roman Volák, majster sveta v karate a Lady Mel, úspešná tanečnica. Tí nám rozprávali o svojich úspechoch a o tom, že drogy by ich mohli o tieto úspechy pripraviť. Rozprávali o tom, že treba ísť za svojím cieľom a netreba sa nechať zlákať na cestu drog a alkoholu.

Som rada, že som tam mohla byť, že som sa mohla stretnúť s týmito úžasnými ľuďmi...

Autor: Ema Kušnierová,
foto: Z archívu Emy Kušnierovej

MOTOVÝLETÍK

Priatel'ia, známi, milí čitatelia,

Naposledy sme sa trmácali pomedzi Alpské štíty v Rakúsku, teraz sme tu opäť, avšak zamierime trochu iným smerom, južnejšie smerom do slnečnej Talie, avšak nedajte sa zmiasť, na vyhriaty piesok rekreačných stredísk zabudnite. Budeme sa držať o čosi vyššie, presnejšie o par tisíc metrov vyššie.

Keď sa to tak vezme, tak z tých Álp vlastne ani neodídeme, len sa presunieme do oblasti, ktorá je ich súčasťou a nazýva sa Dolomity.

Už cestou dolu z Rakúskej strany sa trochu menilo okolie a nádherná krajina, pretkaná sviežozelenými lesmi a lúkami, kde neboli vzácnosťou malé plesá s trblietavou hladinou, sa nám ponúkala ako na dlani. Po pár km sme už toho mali dosť a dali si prestávku. Natankovali sme ešte relatívne lacnejší Rakúsky benzín a mohli opäť vyraziť.

Už z diaľky nás, hrdo týčiac sa, vítali obrovské masívy skál, nezameniteľný charakter krajiny nám prezrádzal, že vchádzame do raja európskych turistov, skalolezcov, či rekreačných výletníkov.

Cesta nám plynulo ubiehala, pod hrejivým slnkom v čarokrásnom okolí, človek ani nevie ako a zabudne aj na únavu či hlad. Krásnymi priesmykmi pomedzi vysoké masívy skál sme sa dostali k známemu stredisku Cortina d'Ampezzo, kde po krátkej regeneračnej pauze sme zas pokračovali. Od Passo Falzarego, cez Gardenu až k Bolzanu som mal problém udržať pozornosť pri šoférovani, tá krása vôkol bola dych vyrážajúca.

Na vrchole jedného horského prechodu nás zastihla aj riadna búrka, po chvíľke jazdy v prudkom lejaku zmiešanom s krupobitím, sme sa museli schovať pod most aj s ďalšími troma motorkármi. Keď to prešlo, opäť sa ukázalo slnko a zlepšilo nám to aj náladu. Pomaly sme sa dostali k severotalianskému mestu Bolzano, kde sme na pumpe doplnili zásoby. Pohľad mi zabľúdl k umývačke, kde si čistil nejaký chlap svoje auto. Ani neviem prečo, pozerám na ŠPZ, vidím PE, hmm, asi Pescara, nejaký zazobaný špagetožrút si myslím, pozriem lepšie a vidím aj SK, heh už som aj vykročil a vymenil si zopár slov a dobrých rád s krajanom z Partizánskeho. Žije tam už niekoľko rokov, odporučil nám kde nájsť nocľah, nakoľko sa schylovalo k večeru.

V tomto momente sme sa rozdelili s kamarátom, ktorý šiel trochu inou cestou, s iným cieľom a spolu s priateľkou sme sa vydali do mestečka

Kaltern pri krásnom jazere, kde sme skúšali nájsť ubytovanie. Ak si niekto myslí, že som sa trápil s taliančinou, tak ste na omyle. Mám pocit, že tu 90% obyvateľov hovorí nemecky, čo mi však vôbec tu komunikáciu neulahčovalo. Po dvoj-hodinovom jazdení a pýtaní sa domácich sme konečne zohnali nocľah. Domáci ma uviedol do domu a stále mi čosi vrel o svojej frau a rehotal sa, tak som mu len prikyvoval, nevediac o čom rozpráva, zjavne bol rád, že sa ma komu postazovať asi. Ráno bolo krásne a slnečné, tak sme sa najedli a vyrazili. Cesta nemenila

nejak výrazne charakter, stále to boli zákruty za zákrutami, stúpanie, klesanie, avšak neustále sa bolo na čo dívať. Dorazili sme k ďalšiemu horskému prechodu, Passo di Gavia, kde sa cesta rapídne zúžila, až do rozmerov aké poznáme z cesty do Látkoviec cez Vášok. Tu si musel každý dávať veľký pozor, hlavne pri mňaní sa s inými účastníkmi premávky, malá chvíľka neopatrnosti a letíte dolu strmým zrazom niekoľko desiatok metrov. Žiadne

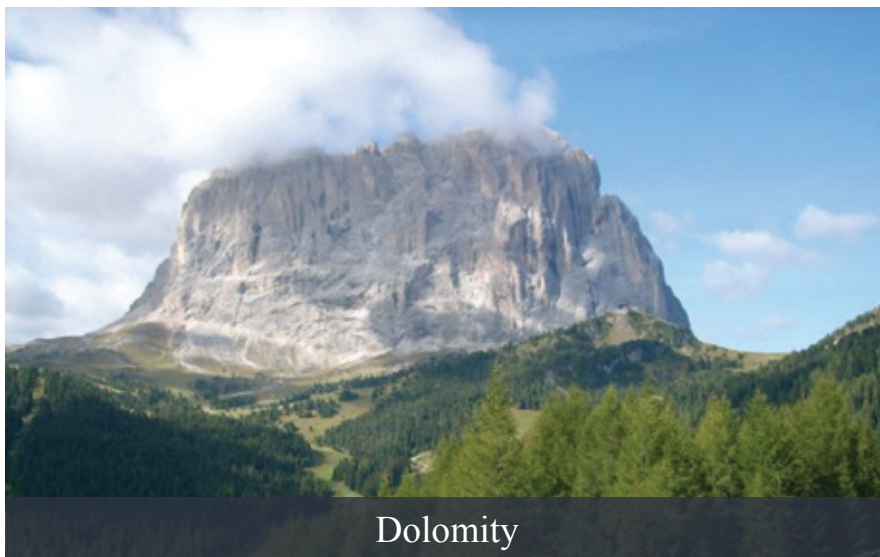
zvodidlá, zábrany, len krajnica a zopár kamenných pätníkov a zraz strmo dolu.

Na vrchole, boli ešte celkom slušné nánosy snehu, čo sa asi ani neroztopí do ďalšej zimy, tak som sa do neho podpísal, po vzore okolo idúcich cyklistov. Odtiaľto sme zišli dolu do údolia a čakala nás posledná výzva a vlastne to, na čo sme sa tešili najviac, Stelvio. Mekka motocyklistov a jeden z najkrajších horských prechodov vôbec. Už po prvých zákrutách

som vedel, že to bude zážitok na celý život. Množstvo motorkárov, idúcich za mnou, predomnou, či oproti, každý kýva a zdraví. Nemôžem opomáňať ani autá, či cyklistov, no tí sú tu v menšine. 75 krásnych zákrut s bezchybným asfaltom, pravidelne býva svedkom známej cyklosúťaže Giro d'Italia. Naozaj neskutočný zážitok a keby sa dalo a bolo to bližšie, tak sa tam idem odviešť asi každý druhý víkend.

Cestou domov sme boli pozrieť ešte nášho kamaráta a kolegu, mal haváriu, našťastie odniesla si to len motorka, takže mal určite značne pokazený výlet, čo sa o nás nedalo povedať. Nakoniec nás čakala už iba fádna diaľnica a haldy automobilov, kde sa naozaj nebolo na čo pozeráť a keby sa dalo, tak to najradšej prespím, čo sa pochopiteľne nedalo. Avšak v mojej mysli navždy zostanú tie nádherné miesta, kde ma budú viazať spomienky a možno sa tam raz s potešením vrátim.

Autor: Martin Ďurčo, foto z osobného archívu autora

Dolomity

Stelvio

Cirkus v našej obci

Dňa 28.11.2013 k nám do obce zavítali zabávači, artisti a kúzelníci. Vystupovali pod názvom MAGIC SHOW MARION. Sála kultúrneho domu v Žitnej – Radiši sa naplnila malými deťmi spolu s ich rodičmi a spoločne sa tešili na predstavenie. Jednalo sa o kúzelnícke prvky, ktoré pobavili nielen deti, ale aj dospelých. Veselý šašo a jeho pomocníčka začali predstavenie tým, že si vybrali pár dobrovoľníkov a predviedli nám rôzne triky s kartami, špagátmi či zvieratami. Šikovní artisti nám predviedli balansovanie na valcoch a boli odmenení veľkým hlasným potleskom. Deti si mohli zakúpiť niečo malé a dobré pod zub, ale aj nejakú hračku. Cirkus vyvrcholil predstavením hltáča ohňov. Napriek stiesneným podmienkam sa cirkus veľmi vydaril a diváci si so sebou odniesli pekné zážitky. Ale o tom, že deti sa na takéto vystúpenia tešili aj v minulosti, nám rozprávali naši rodičia a starí rodičia. Dokonca aj v obecnej kronike nachádzame zápisy o tom, že občas do našej obce zavítali aj „komedianti“. Dočítali sme sa, že po r.1930 v čase svetovej hospodárskej krízy, keď sa bieda natrvalo usídlila v našich podhorských dedinách a život bol ťažký nielen pre dospelých, ale aj pre deti, každoročne, vždy v lete, do obce zavítal komediant – remeselník Žigari so svojim ingršpirom (kolotočom) a lútkovým (bábkovým) divadlom. V dedine sa zdržal aj 2 týždne. Pre deti to bol obrovský zážitok. Obytnú maringotku si vždy postavil na dolnom konci Žitnej pri potoku pod agátom a pre kone sa vždy našlo miesto v maštali u niektorého gazdu. Za pár dní, spolu s manželkou postavili kolotoč. Nebolo jediného dieťaťa v dedine, ktoré by si ho nešlo obzrieť. Kolotoč bol síce na ručný pohon, pretože v tom čase sa o elektrike našim ľuďom ani nesnívalo, ale to nebol problém. Vždy sa našlo niekoľko šarvancov, ktorí kolotoč krútili. Problém bol v peniazoch. Za jedno otočenie sa platilo 1 korunu. Ale v mnohých rodinách ani tej 1 koruny nebolo. Ak rodičia mali z čoho, zaplatili v naturáliách – vajíčka, syr, seno pre koňa. Počas prevádzky kolotoča vyhrával verklík stále tú istú melódiu. Večer v krčme sa konalo vystúpenie lútkového (bábkového) divadla. Bábky viedol iba sám komediant, pričom majstrovsky vedel meniť hlas. Zastúpil aj osem postáv. Tieto vystúpenia zabávali nielen malých, ale i dospelých. Pretože v tej dobe okrem vlastných divadiel inej kultúry v dedine nebolo.

Autor: Denisa Ďurčová, Aneta Kušnierová

Vianočný čas

Prvý sniežik zeme sa dotkol zas,
Nastáva u nás vianočný čas,
Láska, šťastie v domoch žiaria,
Ľudia Vianoce znovu slávia.
V izbe stromček svieti,
Medovníčky pojedajú deti,
Očká im už svietia,
Keď pod stromčekom darčeky ležia.
Ihličie a med už rozvoniava,
V trube dopeká sa ryba,
Na stole je jedla kopa,
Rodina k štedrovečernému stolu zasadáva.
Všetci spolu v tento vzácny čas,
Pokoľ, láska nech ostáva v nás,
Preto sa každému želá veľice,
Aby prežil krásne a veselé Vianoce.

Autor: Denisa Ďurčová

NAŠI STOLNÍ TENISTI SA CHCÚ POBIŤ O POSTUP...

Stolnotenisový oddiel pri Obecnom úrade v Žitnej-Radiši má v súčasnej prebiehajúcej sezóne 2013 – 2014 nasadené v majstrovských súťažiach jedno družstvo, ktoré hrá v 1. lige okresu Bánovce nad Bebravou čo je zároveň 6. liga v rámci Slovenska. Po polovici odohratých zápasov sme požiadali o zhodnotenie účinkovania nášho družstva v súťaži jeho vedúceho **Ivana Horníka**:

Na úvod by som chcel úprimne poďakovať všetkým hráčom, ktorí nastúpili v tejto sezóne za naše družstvo a pričínili sa tak o jeho dobré výsledky a umiestnenie. Po polovici sezóny sme na výbornom druhom mieste, s malou stratou na vedúce Dežerice. Tie však v jarnej odvete prídu hrať zápas k nám, čo znamená, že dôležitá výhoda domáceho prostredia bude

na našej strane. Tá sama nám to však určite nevyhrá. Ak si chceme vybojovať postup do vyššej súťaže, musíme ich zdolať vlastnými silami, nasadením, umom a hernou kvalitou. Bude to pre nás kľúčový zápas, ktorý sa bude hrať už 25. 1. 2014 o 18,00 hod. Týmto by som chcel pozvať aj širokú verejnosť a priaznivcov stolného tenisu, aby nás prišli povzbudiť a vyburcovať k dobrým výkonom.

V prebiehajúcej sezóne nastupuje v našom družstve aj naša odchovankyňa Henrieta Horníková, ktorá ešte v tejto súťaži nenašla premožiteľa a v hodnotení jednotlivcov je suverénne na vedúcej priečke so 100 % úspešnosťou. Veľká škoda, že k jej výkonom sa z nás ostatných nevyťahol nikto, snáď iba Ján Horník, ktorému však pracovné povinnosti

dovolia hrať iba každý druhý zápas. Veľkú pochvalu si zaslúži aj Jozef Botka, ktorý aj napriek svojim pracovným povinnostiam nastupuje pravidelne a na posledný zápas v Prusoch bol ochotný pricestovať až z Kyjova na Morave, pretože nám chýbal hráč do zostavy. S týmto problémom, že takmer vždy niekto chýba bojujeme celú sezónu. Veď v najsilnejšom zložení sme sa stretli iba raz, aj to proti najsilnejšiemu mužstvu súťaže – Biskupiciam, ktorým sme nadelili 17:1. Dúfam, že do jarnej časti sa to zlepší, pretože pokiaľ chceme neustále mať šancu postúpiť do 5. ligy, nesmieme už zaváhať ani v jednom stretnutí. A my si ten postup vybojovať chceme.

Za zhodnotenie poďakoval Ivan Kušnier

Poradie	Mužstvo	Stretnutia	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body
1.	OcU Dežerice A	9	7	2	0	126:36	32
2.	OcU Žitná A	9	7	1	1	105:57	31
3.	SK Bánovce n. Bebr. A	9	6	2	1	96:66	29
4.	SO Miezgovce A	9	5	2	2	95:67	26
5.	STO Uhrovec A	9	3	3	3	78:84	21
6.	STK M. Chlievany C	9	3	1	5	67:95	19
7.	STO Prusy B	9	3	0	6	72:90	18
8.	STO Prusy A	9	2	2	5	66:96	17
9.	STK Otrhánky B	9	1	1	7	51:111	13
10.	STO Biskupice A	9	0	2	7	54:108	11

Vianočné vtipy

Janko sa na Vianoce pýta otca:

- Otecko, vieš, ktorý vlak má najväčšie meškanie? No predsa ten, ktorý si mi sľúbil minulé Vianoce.

Janko píše Ježiškovi. Ježiško keď mi donesieš motorku budem celý týždeň dobrý. Janko sa zamyslí a povie si, ale ja nevydržím byť dobrý celý týždeň, roztrhá list a píše nový. Milý Ježiško keď mi donesieš motorku budem celý deň dobrý. Zase sa zamyslí, roztrhá list. Janko sa pozrie na obraz Panny Márie a zamkne ho do skrine a píše nový list. Milý Ježiško, zajal som tvoju matku výkupné je motorka!

Policajt sa rozhodne, že si uloví vianočného kapra.

NEPOSLUCHAL SI ?
NEVADÍ !
AJ PRE TEBA MÁM NIEČO...

Zobral náradie a začal sekať dieru do ľadu.

Odzrazu príde za ním jeden pán a kričí:

-Okamžite prestaňte sekať do toho ľadu!

-Akým právom mi to zakazujete!?

-Právom správcu zimného štadióna!

Štyri etapy života muža:

- Veríš na Mikuláša.

- Neveríš na Mikuláša.

- Robíš Mikuláša.

- Výzeraš ako Mikuláš.

Perníková chalúpka

Cesto:

0,5 kg hladkej múky obyčajnej

19 dkg práškového cukru

12,5 dkg masla (hery)

3 lyžice medu

2 vajcia

1ML sódy bikarbóny

2 ML perníkového korenia

Poleva:

1 bielok

14 dkg práškového cukru (podľa veľkosti bielka)

citrónová šťava

Múku a cukor treba preosiať!

Recept od Michaely Baškovej

DOBROVOĽNÝ HASIČSKÝ ZBOR V ŽITNEJ-RADIŠI

VÁS POZÝVA NA

SILVESTROVSKÚ ZÁBAVU

Kedy?

31.12.2013 o 20:00 hodine

Kde?

V kultúrnom dome v Žitnej-Radiši

Čo je v cene?

2x večera, 1/2 l vína, káva / osoba

Za koľko?

16€ osoba - 32€ pár

Dotanča hrajú
Barňni

Na čo sa môžem tešiť?

bohatá tombola - hl. cena:

PRELET nad UHROVSKOU dolinou

ohňostrojek, skvelá zábava, ...

Rezervácie?

OÚ Žitná-Radiša
038 769 44 21

Ivan Kušnier
0907 697 963

Dobrovoľný hasičský zbor v Žitnej-Radiši žiada občanov, ktorí majú záujem podporiť jeho činnosť (o ktorej pravidelne obsídne informuje aj tento časopis), aby prispeli do tomboly na Silvestrovskej zábave cenami. Ceny môžu byť peňažné i vecné, podľa individuálnych možností darcu. Darcom môže byť firma i fyzická osoba. Ceny je možno odovzdať do 31. 12. 2013 ktorémukoľvek členovi výboru, prípadne na Obecný úrad v Žitnej-Radiši. Výbor DHZ dopredu ďakuje všetkým darcom a garantuje, že výťažok z tomboly, ako i z celej zábavy bude použitý na nákup kvalitného hasičského materiálu, prípadne na výcvik a účinkovanie hasičských družstiev Plameňa a dorastu na súťažiach a v Lige mladých hasičov, ktorej družstvo našich dievčat je aktuálnym víťazom.

KAPOR

Urazil sa na mňa kapor, že ho vážne neberieme,
najviac sa ho však dotklo, že ho večer zožerieme.

Tváril sa dosť sebaisto, keď ma videl s paličkou,
ukazoval na mňa z vane sprosté gestá plutvičkou.

Výhrážal sa samovraždou, že vypustí vaňu,
nechce župan zo strúhanky, neznesie tú hanu.

Tak sme došli ku dohode, čo je obom milé,
kapor pláva v akváriu a my jeme filé.

BANKOVKA

Bankovka pod stromčekom
prekrásnym je darčekom.

Tešíme sa na ňu spolu.

To zas bude alkoholu!